

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

PHẠM TIẾN THU

NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU
NHẪM TIẾN TỚI BẢO HIỂM Y TẾ TOÀN DÂN
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN VĨ NHAI

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Thái Nguyên, năm 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

PHẠM TIẾN THU

NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU
NHẪM TIẾN TỚI BẢO HIỂM Y TẾ TOÀN DÂN
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN VĨ NHAI

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS NGUYỄN THỊ GÁM

Thái Nguyên, năm 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ cho việc hoàn thành luận văn đã được ghi trong lời cảm ơn. Các thông tin, tài liệu trình bày trong luận văn đã được ghi rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2013
Tác giả luận văn

Phạm Tiến Thu

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn “*Những giải pháp chủ yếu nhằm tiến tới Bảo hiểm y tế toàn dân trên địa bàn huyện Võ Nhai*” tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của những cá nhân và tập thể. Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Trước hết, tôi xin bày tỏ sự cảm ơn đối với Ban giám hiệu nhà trường, Phòng QLĐT Sau đại học và các thầy, cô giáo Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện về tinh thần và vật chất giúp đỡ tôi hoàn thành chương trình học học tập và nghiên cứu.

Có được kết quả này tôi vô cùng biết ơn và bày tỏ lòng kính trọng sâu sắc đối với PGS. TS. Nguyễn Thị Gấm, người đã tận tình hướng dẫn giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi cũng xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến Bảo hiểm xã hội tỉnh Thái Nguyên, Bảo hiểm xã hội huyện Võ Nhai, Sở Lao động Thương binh và Xã hội tỉnh Thái Nguyên, Phòng lao động huyện Võ Nhai, Phòng Thống kê huyện Võ Nhai. UBND các xã thuộc huyện Võ Nhai, Bệnh viện, trung tâm y tế huyện Võ Nhai. Tôi xin cảm ơn Ban giám đốc, cán bộ nhân viên Bảo hiểm xã hội huyện Võ Nhai và những người đã cung cấp những số liệu khách quan giúp tôi đưa ra những phân tích chính xác.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè, đồng nghiệp và những người thân trong gia đình đã chia sẻ những khó khăn và động viên tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 04 năm 2013

Tác giả luận văn

Phạm Tiến Thu

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BHXH	: Bảo hiểm xã hội
BHYT	: Bảo hiểm y tế
BHYT TNND	: Bảo hiểm Y tế tự nguyện nhân dân
BHYTTN	: Bảo hiểm Y tế tự nguyện
CSSK	: Chăm sóc sức khỏe
HGD	: Hộ gia đình
KCB	: Khám chữa bệnh

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
2.1. Mục tiêu chung	3
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận văn	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu BHYT tự nguyện nhân dân.....	4
4. Phương pháp nghiên cứu.....	4
5. Đóng góp của đề tài	4
6. Kết cấu của đề tài	5
Chương 1: NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ BẢO HIỂM Y TẾ.....	6
1.1. Lý luận cơ bản về Bảo hiểm y tế	6
1.1.1. Sự cần thiết khách quan của BHYT	6
1.1.2. Khái niệm và chức năng của Bảo hiểm y tế.....	8
1.1.2.1 Khái niệm về Bảo hiểm y tế.....	8
1.1.2.2 Khái quát về BHYT tự nguyện.....	9
1.1.2.3 Chức năng của bảo hiểm y tế.....	11
1.1.3. Những nguyên tắc và đặc trưng cơ bản của BHYT	11
1.1.4. Lợi ích từ BHYT	13
1.1.5 Các yếu tố ảnh hưởng tới việc tham gia bảo hiểm Y Tế tự nguyện.....	14
1.2. Kinh nghiệm thực hiện Bảo hiểm y tế trên thế giới	16
1.2.1. Vài nét về sự hình thành Bảo hiểm y tế trên thế giới	16
1.2.2. Tình hình phát triển BHYT của một số nước trên thế giới	17
1.2.2.1. Canada.....	17

1.2.2.2 Nhật Bản	20
1.2.2.3 Đức	21
1.2.2.4. Thái Lan	22
1.2.2.5. BHYT ở Trung Quốc	23
1.2.2.6. Cộng hoà dân chủ nhân dân Lào	24
1.2.3. Một số nhận định về BHYT tự nguyện dựa trên cộng đồng cho nông dân tại một số nước đang phát triển	25
1.3. Tình hình phát triển BHYT ở Việt Nam	26
1.3.1. BHYT bắt buộc.....	31
1.3.2. BHYT tự nguyện	33
1.3.2.1. Sơ lược lịch sử phát triển BHYT tự nguyện ở Việt Nam	34
1.3.2.2. Kết quả thực hiện BHYT tự nguyện nhân dân ở Việt Nam	38
1.3.2.3. Kết quả thu và chi quỹ BHYT tự nguyện nhân dân.....	38
1.3.2.4. Những vấn đề rút ra từ các mô hình BHYT tự nguyện nhân dân	39
1.4. Tình hình phát triển BHYT tại tỉnh Thái Nguyên	40
1.4.1. BHYT bắt buộc tại tỉnh Thái Nguyên	40
1.4.2. BHYT tự nguyện tại tỉnh Thái Nguyên.....	40
1.4.3. Những vấn đề rút ra từ các mô hình BHYT tự nguyện nhân dân	42
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	45
2.1 Câu hỏi nghiên cứu.....	45
2.2. Phương pháp nghiên cứu và chọn mẫu	45
2.2.1. Chọn địa điểm nghiên cứu	45
2.2.2. Phương pháp điều tra thu thập số liệu	46
2.2.2.1. Thông tin và số liệu thứ cấp.....	46
2.2.2.2. Thông tin và số liệu sơ cấp	46
2.2.3. Phương pháp tổng hợp và phân tích.....	49
2.2.3.1. Phương pháp phân tổ thống kê	49
2.2.3.2. Phương pháp thống kê kinh tế	50

2.2.3.3. Công cụ xử lý tổng hợp, phân tích	50
2.3. Chỉ tiêu phân tích.....	50
Chương 3: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM Y TẾ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN VÕ NHAİ.....	53
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	53
3.1.1. Khái quát đặc điểm tự nhiên, kinh tế- xã hội của huyện Võ Nhai.....	53
3.1.2. Hệ thống cơ sở KCB của huyện	55
3.1.3. Tình hình thực hiện BHYT trên địa bàn huyện Võ Nhai.....	56
3.2 Thực trạng tình hình thực hiện BHYT tự nguyện ở địa bàn nghiên cứu	61
3.2.1 Thông tin chung về hộ điều tra.....	61
3.2.2 Tình hình tham gia BHYT tại các hộ điều tra.....	64
3.2.3 Thực trạng nhu cầu sử dụng dịch vụ y tế của người dân	68
3.2.3.1. Tình hình ốm đau và đi KCB trong năm vừa qua trước khi điều tra	67
3.2.3.2. Việc chi trả khi đi KCB.....	69
3.2.3.4. Đánh giá chung về thực trạng nhu cầu sử dụng dịch vụ y tế của nhân dân	72
3.2.4 Các yếu tố ảnh hưởng đến việc tham gia BHYT tự nguyện của người dân (người được điều tra).....	72
3.2.5 Các yếu tố liên quan	85
3.2.6. Ý kiến của người dân về việc thực hiện BHYT tự nguyện.....	88
3.3. Đánh giá chung về thực trạng phát triển BHYT trên địa bàn huyện Võ Nhai .	90
Chương 4: MỘT SỐ GIẢI PHÁP CƠ BẢN NHẪM TIẾN TỚI THỰC HIỆN BẢO HIỂM Y TẾ TOÀN DÂN TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN VÕ NHAİ.....	93
4.1. Định hướng thực hiện BHYT toàn dân trên địa bàn huyện Võ Nhai.....	93
4.1.1. Mục tiêu tổng quát kế hoạch 5 năm 2011 – 2015 của huyện Võ Nhai	93
4.1.2. Một số chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội	93
4.1.3. Hệ thống y tế	94

4.2. Lộ trình thực hiện BHYT toàn dân trên địa bàn huyện.....	94
4.3. Một số giải pháp chủ yếu nhằm thực hiện BHYT toàn dân.....	96
4.3.1. Nhóm giải pháp về chính sách của nhà nước	95
4.3.2. Nhóm giải pháp về tổ chức thực hiện và tuyên truyền	96
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	99
1. Kết luận	99
2. Kiến nghị	101
3. Những nội dung cần tiếp tục nghiên cứu.....	102
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	103
PHỤ LỤC.....	105

DANH MỤC BẢNG, BIỂU

Bảng 1.1. Thời gian ban hành Luật BHYT tại một số nước	17
Bảng 1.2 Số người tham gia BHYT tại Việt Nam (2008-2011).....	27
Bảng 1.3. Tình hình tham gia BHYT theo nhóm đối tượng 2011	28
Bảng 1.4. Cân đối thu chi quỹ BHYT	30
Bảng 1.5 Số thu, chi BHYT tự nguyện (2008-2011).....	39
Bảng 1.6: Số thu BHYT đối tượng bắt buộc năm 2008-2011	40
Bảng 1.7: Số đối tượng BHYT tự nguyện ở tỉnh Thái Nguyên (2008 – 2011) ..	41
Bảng 1.8. Tình hình khám chữa bệnh của đối tượng BHYT tự nguyện	41
Bảng 3.1. Số thu BHYT trên địa bàn huyện Võ Nhai (2008-2011)	31
Bảng 3.2: Số thu BHYT đối tượng được nhà nước hỗ trợ 100% tiền mua thẻ BHYT (2008-2011).....	57
Bảng 3.3 Số thu BHYT tự nguyện, số chi BHYT tự nguyện (2008-2011)	58
Bảng 3.4. Thông tin về tuổi, giới tính trong các hộ gia đình được điều tra	61
Bảng 3.5. Thông tin về nghề nghiệp và trình độ học vấn.....	62
Bảng 3.6. Số thẻ BHYT trong tổng thể đối tượng điều tra	63
Bảng 3.7. Cơ cấu các loại thẻ BHYT trong tổng thể đối tượng điều tra	64
Bảng 3.8. Cơ cấu thẻ BHYT trong một hộ gia đình	66
Bảng 3.9. Tình hình ốm đau và đi KCB năm vừa qua trước khi điều tra	67
Bảng 3.10. Chi phí KCB của những gia đình không tham gia BHYT	68
Bảng 3.11. Chi phí khám chữa bệnh bằng thẻ BHYT	68
Bảng 3.12. Một số lý do không đi KCB	69
Bảng 3.13. Thói quen đi KCB của người dân.....	70
Bảng 3.14. Kết quả điều tra điều kiện kinh tế hộ gia đình	74
Bảng 3.15. Đánh giá điều kiện kinh tế hộ gia đình qua nhà ở	75
Bảng 3.16. Đánh giá điều kiện kinh tế hộ gia đình qua đồ dùng sinh hoạt.....	75
Bảng 3.17. Đánh giá điều kiện kinh tế hộ gia đình qua tư liệu sản xuất	76